

Інформаційно-аналітична довідка щодо основних тенденцій економічного розвитку регіону

1. Промислове виробництво.

На підконтрольній українській владі території залишилась незначна частка таких галузей як вугільна промисловість, виробництво будівельних матеріалів, харчова та легка промисловість. За даними Держстату України кількість активних промислових підприємств станом на 01.11.2017 року склала 512, з них: добувної – 43, переробної – 393.

Основні підприємства зосереджені у містах Северодонецьк, Рубіжне, Лисичанськ, Кремінна, питома вага яких в загальному обсязі реалізованої промислової продукції області 45,0 %.

Середньооблікова кількість працюючих у промисловому комплексі у січні 2018 року склала 35,4 тис. осіб, зменшення до попереднього місяця – 6,1 %.

Заробітна плата штатних працівників в середньому за січень 2018 року склала 6650,3 грн, що на 3,9 % менше від попереднього місяця та на 3,8 % більше від середнього рівня по регіону.

Обсяг реалізованої промислової продукції за січень 2018 року склав 2,1 млрд грн, що становить 1,1 % від загальнодержавного.

Індекс промислової продукції у січні 2018 року порівняно з січнем 2017 року становив 38,0 % (січень 2017 до січня 2016 року – 131,0 %).

Значне зменшення індексу промислової продукції відбулося через зниження обсягів виробництва у 2-х основних галузях економіки: **«Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення»** та **«Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів»**.

Базовими підприємствами вищевказаних галузей є ПрАТ «ЛІНІК» та ПАТ «Алчевський металургійний комбінат», до складу якого входить «Алчевський коксохімічний завод».

ПрАТ «ЛІНІК» повністю припинило виробничу діяльність з 2012 року. Продукція підприємства є неконкурентоспроможною через імпорт до України нафтопродуктів із Болгарії, Румунії, Білорусії. Разом з цим, підприємство підготовлено до запуску виробництва поліпропілену (проведено ремонт технічного обладнання, апаратів, трубопроводів, тощо). Запуск виробництва поліпропілену відбудеться після встановлення сталого енергозабезпечення в області.

Внаслідок тимчасового припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення, що унеможливорює отримувати сировину та реалізовувати готову продукцію, з березня 2017 року зупинив виробничу діяльність ПАТ «Алчевський металургійний комбінат».

Питома вага вищевказаних галузей знизилась у 2017 році до 1,1 % (7,9 % – 2016 рік) та 8,8 % (29,2 % – 2016 рік) відповідно.

У лютому 2018 року до облдержадміністрації надійшло повідомлення від Корпорації «ІСД» про втрату фактичного контролю над їх головними активами, які знаходяться на окупованій території Луганської області: «Алчевський металургійний комбінат», «Алчевський коксохімічний завод», «Екоенергія».

Фактично все виробництво **хімічних речовин і хімічної продукції** зосереджено на території, підконтрольній українській владі. Основними підприємствами є: ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання «Азот», ТОВ «Рубіжанський трубний завод», ТОВ «НВО «Склопластик», ТОВ НВП «Зоря».

У січні 2018 року підприємствами галузі вироблено товарної продукції:

- ТОВ НВП «Зоря» – 92,9 млн грн (168,0 %). У натуральному виразі вироблено тротилу 772 тонни (119,0 %), грамонітів – 183 тонни (131,0 %), амонітів – 136 тонн (186,0 %), смоли карбамідно-фармальдегідної – 1078 тонн (184,0 %);

- ТОВ «НВО «Севєродонецький Склопластик» – 3,5 млн грн (105,9 %);

- ВКФ ТОВ «ТАНА» вироблено товарної продукції на суму 3,7 млн грн (79,0 %);

- ТОВ НВФ «Мікрохім» – 7,9 млн грн (43,0 %);

ПАТ «Рідкісні гази» реалізовано продукції на 0,1 млн грн. У січні 2018 року підприємством вироблено кисню – 3522 куб. м (у січні 2017 року не вироблявся), ксенону – 31 куб. м (54,6 % до січня 2017 року).

ТОВ «Рубіжанський трубний завод» – 0,36 млн грн (у січні 2017 року виробнича діяльність не здійснювалася через відсутність замовлень).

За рахунок переробки давальницької сировини на ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання Азот» у січні 2018 року вироблено товарної продукції у діючих цінах на суму 131,6 млн грн (у січні 2017 році – 271,2 млн грн). Виготовлено 34,6 тис. тонн селітри аміачної (у 2016 році – 54,8 тис. тонн).

Обсяг реалізованої продукції за січень 2018 року склав 188,0 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 8,8 %.

Основні підприємства галузі **машинобудування**, що працюють на території підконтрольній українській владі: ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод», ПрАТ «СНВО «Імпульс», ТОВ НВП «Мікротерм», ТДВ «Севєродонецький завод хімічного нестандартизованого обладнання».

ПрАТ «СНВО «Імпульс» – унікальне високотехнологічне підприємство, яке спеціалізується на виробництві високонадійних засобів і систем автоматизації для особливо складних і відповідальних об'єктів (атомні енергоблоки, управління рухом на залізницях). У січні 2018 року ПрАТ «СНВО «Імпульс» вироблено товарної продукції на суму 305,8 млн грн (116,0 % до січня 2017 року), ТОВ НВП «Мікротерм» – на 0,99 млн грн (що у 3,3 р. б. ніж у січні минулого року).

На ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод» у січні поточного року виготовлено 175 нових та відремонтовано 40 піввагонів на суму 187,8 млн грн.

Обсяг реалізованої продукції за січень 2018 року склав 441,6 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 20,6 %.

На території підконтрольній українській владі в галузі **текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів** працюють лише ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ, ФОП Смалій м. Рубіжне, ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура», ТОВ «Старобільська швейна фабрика» та інші малі підприємства, які мають незначний вплив на обсяги виробництва.

За підсумками роботи у січні 2018 року до січня 2017 року темп росту промислової продукції підприємств галузі складає:

- ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ – 145,5 % (1,6 тис. швейних виробів);
- ФОП Смалій м. Рубіжне – 97,7 % (16,9 тис. пар панчішно-шкарпеткових виробів).

Обсяг реалізованої продукції за січень 2018 року склав 7,0 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 0,3 %.

Основне підприємство в галузі **виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність**, яке виробляє 95,0 % обсягів товарної продукції – ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат».

Протягом січня 2018 року вироблено товарної продукції на суму 354,0 млн грн. (154,0 % до січня 2017 року). У натуральному виразі вироблено картону та паперу – 18,2 тис. тонн (112,7 %), гофротари – 10,7 млн м² (114,2 %).

Обсяг реалізованої продукції за січень 2018 року склав 326,6 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислового виробництва – 15,2 %.

Добувна промисловість

На підконтрольній українській владі території працюють лише 4 шахти ПАТ «Лисичанськвугілля» та 4 шахти ДП «Первомайськвугілля».

У січні 2018 року видобуто 49,4 тис. тонн вугілля, що на 50,6 % більше ніж у січні 2017 року, у тому числі:

- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 27,8 тис. тонн (у 2,5 рази більше);
- ДП «Первомайськвугілля» – 21,6 тис. тонн (на рівні аналогічного періоду 2017 року).

– Станом на 01.02.2018 на складах вугледобувних підприємств знаходиться 12,0 тис. тонн рядового вугілля, в тому числі:

- ДП «Первомайськвугілля» – 4,9 тис. тонн;
- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 7,1 тис. тонн.

У січні 2018 року вугледобувними підприємствами реалізовано 27,5 тис. тонн вугільної продукції, що відповідає показнику січня 2017 року.

Обсяг реалізованої продукції за січень 2018 року склав 156,6 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 7,3 %.

Електроенергетичну галузь економіки області представляють:

– енергогенеруючі підприємства – ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго», ДП «Севєродонецька ТЕЦ», блок-станції підприємств (ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря», які виробляють електроенергію для власних потреб);

– енергопостачальні підприємства – ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» та Луганська філія ДП «Регіональні електричні мережі».

Свою діяльність підприємства галузі здійснюють у рамках Оптового ринку електроенергії України.

Через знаходження ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго» в зоні бойових дій пошкоджено значну кількість ліній електромереж (на балансі підприємства 20 повітряних ліній, з них 8 – 110 кВ та 12 – 220 кВ. В робочому стані 12 ліній: 7 ліній – 220 кВ та 5 ліній – 110 кВ. На теперішній час у роботі одна лінія 220 кВ і 5 ліній 110 кВ. На станції 6 енергоблоків, 2 з яких знаходяться в роботі з видачею навантаження 300 МВт/добу.

За січень 2018 року генеруючими потужностями області вироблено та передано до ДП «Енергоринок» 246,9 млн кВт год. електроенергії, що складає 69,7 % до січня 2017 року (354,4 млн кВт год.).

У січні 2018 року з ДП «Енергоринок» одержано електроенергії (брутто) 175,2 млн кВт год., це 109,4 % до січня 2017 року (160,1 млн кВт год.).

За січень 2018 року сумарний обсяг спожитої електроенергії 100,3 млн кВт·год. на суму 187,1 млн грн, сплачено 103,3 млн грн, рівень розрахунків – 55,2 %.

Споживачами ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» за січень 2018 року спожито електроенергії 84,4 млн кВт·год на суму 155,0 млн грн, сплачено 102,8 млн грн, рівень розрахунків – 66,3 % (січень 2017 року – 97,9 %) в т.ч:

- промисловість – нараховано 33,2 млн грн, сплачено 34,1 млн грн, рівень розрахунків – 102,9 %;

- підприємства житлово-комунального господарства – нараховано 29,0 млн грн, сплачено 5,5 млн грн – 18,8 %;

- підприємства та організації державного бюджету – нараховано 5,2 млн грн, сплачено 1,1 млн грн – 21,8 %;

- підприємства та організації місцевого бюджету – нараховано 9,6 млн грн, сплачено 5,2 млн грн – 54,3 %;

- населення (без урахування пільг) – нараховано 57,5 млн грн, сплачено 39,3 млн грн – 68,4 %;

- інші споживачі – нараховано 20,5 млн грн, сплачено 17,6 млн грн – 85,9 %.

Заборгованість споживачів за спожиту електроенергію перед ТОВ «ЛЕО» станом на 01.02.2018 року – 748,7 млн грн.

Луганською філією ДП «Регіональні електричні мережі» за січень 2018 року підприємствам вугільної промисловості регіону та іншим споживачам відпущено електроенергії 15,9 млн кВт·год. на суму 32,1 млн грн, сплачено 0,45 млн грн, рівень розрахунків – 1,4 % (за аналогічний період 2017 року – 1,6 %).

Газова промисловість

ПАТ «Луганськгаз» здійснює діяльність з постачання та транспортування природного газу розподільними трубопроводами в межах області.

Товариство забезпечує закупівлю й поставку газу населенню, бюджетним установам, промисловим споживачам, громадським організаціям, експлуатацію розподільних газових мереж області, виконує роботи з газифікації об'єктів і населених пунктів регіону.

Протягом січня 2018 року видобуто на газоконденсатних родовищах області 16,8 млн м³ природного газу.

В області загалом у січні 2018 року спожито 95,9 млн м³ природного газу (з урахуванням транспортування по прямим трубам 13,4 млн м³).

Станом на 01.02.2018, за інформацією ПАТ «Луганськгаз», рівень розрахунків споживачів за спожитий природний газ з початку 2018 року складає 92,3 % (нараховано 335,2 млн грн, сплачено 309,2 млн грн), в тому числі:

- населення розрахувалося на 94,7 % (нараховано 323,2 млн грн, сплачено 306,0 млн грн);
- бюджетні установи – 23,5 % (нараховано 9,7 млн грн, сплачено 2,3 млн грн);
- промислові підприємства – 40,4 % (нараховано 2,1 млн грн, сплачено 0,9 млн грн, з урахуванням боргів минулих років).

Станом на 20.02.2018, за інформацією НАК «Нафтогаз України», тепlopостачальні підприємства області розрахувалися за поставлений природний газ на 4,9 % (спожито 21,7 млн м³, нараховано 142,8 млн грн, сплачено 7,0 млн грн).

Зменшення обсягів виробництва та реалізації промислової продукції відбулося із наступних причин:

- відсутність бюджетного фінансування вугледобувних підприємств;
- низька ціна на вугільну продукцію державних вугледобувних підприємств;
- тимчасове припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення;
- ізолюваністю регіону від Об'єднаної енергетичної системи України;
- неконкурентоспроможність продукції через непомірно високу ціну на газ, який використовується у якості сировини, та відсутність дієвих антидемпінгових заходів на ввезення дешевих замінників, понад 80 % яких ввозиться до України з території Російської Федерації;
- більшість промислових підприємств значно або повністю скоротили обсяги виробництва через ускладнення технологічного й виробничого процесу;
- виникнення енергетичних та логістичних проблем, втрату ринків збуту, розрив коопераційних зв'язків з відповідними контрагентами.

Зменшення індексу промислового виробництва відбулося через повну зупинку ПрАТ «Сєверодонецьке об'єднання «Азот», ПрАТ «ЛИНІК» та ПАТ «Алчевський металургійний комбінат».

ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» знаходиться на тимчасово окупованій території, але перереєстровано на території, підконтрольній українській владі. Внаслідок тимчасового припинення переміщення вантажів

через лінію зіткнення та, як наслідок, неможливості отримати сировину і реалізувати готову продукцію, підприємство зупинило виробничу діяльність.

Корпорація «ІСД» офіційно повідомили про втрату фактичного контролю над їх головними активами, які знаходяться на окупованій території Луганської області: «Алчевський металургійний комбінат», «Алчевський коксохімічний завод», «Екоенергія».

ПрАТ «ЛИНІК» повністю припинило виробничу діяльність з березня 2012 року, продукція підприємства є неконкурентоспроможною через імпорт нафтопродуктів з Болгарії, Румунії, Білорусі. На цей час ПрАТ «ЛИНІК» підготовлено до запуску виробництва поліпропілену (проведено ремонт технічного обладнання, апаратів, трубопроводів, тощо), для чого потрібне стабільне енергопостачання.

ПрАТ «Севєродонецьке об'єднання «Азот», одне з основних підприємств хімічної галузі області, працює не ритмічно та надає послуги тільки з переробки давальницької сировини.

У 2018 році продовжено роботу щодо сприяння сталому розвитку промислового комплексу регіону.

Для встановлення надійного електропостачання та відновлення сталої роботи вищезазначених провідних підприємств регіону продовжено координацію робіт щодо будівництва підстанції ПС 500 кВ «Кремінська» із заходами ПЛ 500 кВ «Донбаська-Донська» та ПЛ 220 кВ «Кремінська-Ювілейна».

08.02.2018 проведено нараду з обговорення питань та координації дій генерального підрядника (ТОВ «КЕБК») з органами місцевої влади при будівництві підстанції, підготовлено та направлено листи до Державного агентства лісових ресурсів України та Луганського обласного управління лісового та мисливського господарства.

З метою покращання виробничо-господарської діяльності промислових підприємств регіону:

- проведено нараду під головуванням заступника голови облдержадміністрації з питання налагодження сталого електрозабезпечення ПП «Хімпостачальник» для стабільної роботи підприємства;

- підготовлено та направлено лист від 09.02.2018 № 6/8-827 до першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України Кубіва С.І. «Про захист вітчизняних виробників» (ТОВ «Зоря»);

- підготовлено та направлено лист від 29.01.2018 № 6/10-563 до Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України Моїсеєву Ю.О. щодо зняття арешту з рахунків ВП «Шахта імені Д.Ф. Мельникова» ПАТ «Лисичанськвугілля».

Виробництво харчових продуктів у Луганській області представлено 38 підприємствами великого та середнього бізнесу та 83 малими підприємствами.

Для забезпечення потреб населення області виробляються майже всі види продовольства, окрім цукру, спирту, лікєро-горілочаних виробів, консервів, риби та продуктів дитячого харчування.

Для підприємств харчової промисловості характерне неповне завантаження виробничих потужностей: від 30 до 50 відсотків (молочна промисловість біля 30 %, хлібопекарська – 50 %, виробництво олії – 35 %).

З метою підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках підприємствами впроваджено систему управління безпекою продуктів харчування (НАССР) та системи управління якості підтверджено вимогам міжнародного стандарту (ISSO серії 9000 та 22000). Систему управління безпекою продуктів харчування (НАССР) на території регіону впровадили 4 підприємства харчової та переробної промисловості, а саме: в олійно-жировій галузі – 3 та інші – 1.

Станом на 01.02.2018 року в стадії впровадження та застосування принципів НАССР перебувають 9 підприємств харчової та переробної промисловості області, зокрема: в молочній галузі – 3 підприємства, в пивоварній галузі – 2, в олійно-жировій – 2, в рибній – 1, в м'ясопереробній – 1.

Молокопереробна галузь представлена чотирма підприємствами: ПрАТ «Біловодський МРЗ», ПП «Продгрупсервіс», ПАТ «Старобільський молокозавод», ТОВ «Марківський сироробний завод», виробнича потужність яких становить 135 тис. тонн на рік. Асортимент виробленої продукції – понад 90 найменувань.

За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, за січень 2018 року вироблено: масла вершкового – 27 тонн, що становить 90,0 % до аналогічного періоду 2017 року, молока обробленого – 341 тонна або 113,7 % до 2017 року, йогурту – 33 тонни (103,1 %).

Зниження виробництва молочних продуктів відбулося за рахунок зниження поголів'я ВРХ та недостатнє зростання попиту на існуючих ринках, у зв'язку зі зниженням купівельної спроможності населення. На підприємствах морально застаріле та фізично зношене обладнання, що не дозволяє використовувати виробничі потужності в повному обсязі.

Олійно-жирова галузь області представлена 5 великими підприємствами (ТОВ «Сватівська олія», ТОВ «Агро Кепітал Груп ЛТД», філія ТОВ «Слобожанський завод продтоварів», ТОВ «Старобільський завод продовольчих товарів», ТОВ «Троїцький маслопресовий завод») та понад 20 підприємствами малої потужності, які дозволяють переробляти 390 тис. тонн сировини. Державною службою статистики України з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності статистичної інформації обсяг виробництва олії соняшникової нерафінованої та її фракції за січень 2018 не оприлюднено.

Провідними підприємствами борошномельно-круп'яної промисловості ТОВ «Айдарський пекар» та ТОВ «Айдар Милам» за січень 2018 року вироблено 2070 тонн борошна, що становить 69,3 % до січня 2017 року.

Хлібопекарська галузь представлена 50 підприємствами з річною потужністю 65,8 тис. тонн. Асортимент продукції, що випускається, налічує більше 300 найменувань хлібобулочних та кондитерських виробів. За січень 2018 року вироблено 646 тонн хліба та хлібобулочних виробів (75,9 % до аналогічного періоду минулого року).

Зниження виробництва хліба та хлібобулочних виробів відбулося за рахунок збільшення ціни на хліб та зниження купівельної спроможності населення.

Слід зазначити, що значна частина (59,0 %) хлібобулочних виробів випікається малими підприємствами, які працюють на єдиному податку та не звітують до органів державної статистики за кількість продукції, що виробляється. В сільській місцевості значна частина населення випікає хліб в домашніх умовах (до 10,0 %). Понад 31 % до потреби хліба ввозиться з Донецької та Харківської областей (ПП «Кулінічі», ПП «Чайка», Покровський хлібозавод).

Оптову закупівлю зернових та технічних культур на території області здійснюють ТОВ СП «Нібулон», ТОВ «Кернел Трейд», Компанії «Каргілл», «Серна», ПАТ «Аграрний фонд» та ПрАТ «АгроТон».

В області існує 18 елеваторів, загальна потужність яких перевищує 741 тис. тонн, з них – 15 діючих потужністю 660 тис. тонн. Проте загальна потреба в зберіганні зерна забезпечується лише на 60 %.

Станом на 01.02.2018 року завантаженість елеваторів складає 77,0 %.

На території області існує три перевалочних пункти:

- пункт «Левада» (м. Северодонецьк), потужність перевантаження становить 0,9 тис. тонн на добу;
- перевантажувальний комплекс компанії «Нібулон» (м. Сватове) з приймання та відвантаження зернових та олійних культур на залізничний та автомобільний транспорт. Потужність відвантаження на залізничний транспорт понад 4 тис. тонн на добу;
- пункт ТОВ «Красноріченське» (Кремінський район), потужність перевантаження становить 0,3 тис. тонн на добу.

Не зважаючи на жорстку конкуренцію на споживчому ринку, високі вимоги щодо якості та безпечності продукції, підприємства харчової промисловості області мають перспективи щодо розширення та освоєння нових ринків збуту. Пріоритетними напрямками подальшого розвитку галузі є впровадження новітніх технологій, технічне переоснащення підприємств, поліпшення якості та розширення асортименту продукції.

2. Інвестиційна діяльність.

За даними, оприлюдненими Державною статистикою України, обсяги освоєних **капітальних інвестицій** за січень-грудень 2017 року підприємствами та організаціями за рахунок усіх джерел фінансування склали 3044,6 млн грн, або 0,7 % від загального обсягу по Україні (січень-грудень 2016 року – 0,9 %). У порівнянні з січнем-груднем 2016 року збільшення склало 2,2 %.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 54,8 % загального обсягу. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 40,8 % капітальних інвестицій.

Найвагомішу частку капітальних інвестицій (99,3 % загального обсягу) освоєно у матеріальні активи, з яких у будівлі та споруди – 31,7 % усіх

інвестицій, у машини, обладнання та інвентар і транспортні засоби – 56,6 %, у нематеріальні активи вкладено 0,7 % загального обсягу капітальних інвестицій.

Найбільшу частку капітальних інвестицій (1308,6 млн грн, або 34,1 %) освоєно підприємствами сільського, лісового та рибного господарства. Підприємства промисловості витратили 452,4 млн грн. (14,9 %).

У зв'язку з наявністю на території області збройного конфлікту значно скоротилася інвестиційна активність іноземних інвесторів по усіх галузях промисловості та інших сферах економічної діяльності. Це стосується іноземних інвесторів як з країн ЄС, так і з країн СНД. Через ускладнення технологічного й виробничого процесу, виникнення логістичних проблем більшість підприємств, які займаються залученням іноземних інвестицій, значно або повністю скоротили свою діяльність у цьому напрямку. Як наслідок, розвиток інвестиційної діяльності регіону характеризується значним зменшенням акціонерного капіталу та негативним інвестиційним кліматом.

За даними, оприлюдненими Державною статистикою України, обсяг залучених з початку інвестування **прямих іноземних інвестицій** (акціонерного капіталу) в економіку Луганської області станом на 31.12.2017 склав 441,5 млн дол. США, що на 1,2 % більше обсягів інвестицій на початок року та становить 1,1 % до загального підсумку по Україні.

У розрахунку на одну особу населення наростаючим підсумком з початку інвестування обсяг склав – 202,8 дол. США, що на 1,8 % більше до початку року (на 01.01.2017 – 199,2 дол. США).

Інвестиції надійшли з 35 країн світу. Із країн ЄС внесено 421,9 млн дол. США інвестицій (95,6 % загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 19,6 млн дол. США (4,4 %).

Основними країнами-інвесторами є Кіпр – 367,4 млн дол. США, Велика Британія – 23,3 млн дол. США, Іспанія – 9,2 млн дол. США, Польща – 5,4 млн дол. США.

За даними Головного управління статистики у Луганській області, на підприємствах промисловості зосереджено 363,5 млн дол. США (82,3 % загального обсягу прямих інвестицій в область), у т.ч. переробної – 307,1 млн дол. США, водопостачання; каналізації, поводження з відходами – 22,1 млн дол. США, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 19,9 млн дол. США.

На розвиток промислового потенціалу області негативно вплинуло, насамперед, проведення антитерористичної операції на території області з початку 2014 року, внаслідок чого більшість промислових підприємств значно або повністю скоротили обсяги виробництва через ускладнення технологічного й виробничого процесу, виникнення логістичних проблем.

На підконтрольній українській владі території промисловий комплекс фактично лишився таких галузей як металургія, виробництво коксу та продуктів нафтопереробки, машинобудування, легка промисловість. Залишилась певна частка підприємств вугільної промисловості, виробництво будівельних матеріалів, харчової та легкої промисловості, а також майже всі провідні підприємства хімічної промисловості, виробництво паперу та поліграфічна діяльність.

Активізація інвестиційної діяльності є однією з основних умов оздоровлення та розвитку регіональної економіки, рушійною силою її інтеграції у світове господарство за рахунок оновлення основних фондів, переведення капіталів з одних сфер в інші, передачі технологій, інновацій та управлінського досвіду.

Основними причинами зниження активності інвестиційної діяльності є:

- відсутність системного підходу до державного та регіонального управління розвитком інвестиційної сфери, зниження фінансових можливостей бюджетів усіх рівнів;
- несприятливий інвестиційний клімат (економічна та фінансова нестабільність, недостатня розвиненість ринків капіталу, слабка розвиненість фондового ринку, відсутність системи гарантій захисту інвестицій);
- недосконала законодавча база, часта зміна, суперечливість, неповнота та неоднозначність трактування чинних законів і нормативно-правових актів, наявність значної кількості відомчих документів;
- відсутність дієвих механізмів державно-приватного партнерства в інвестуванні;
- недостатній рівень державної підтримки інвестиційної діяльності;
- нерозвиненість інвестиційних інструментів та інвестиційного ринку.

Залучення іноземних інвестицій в економіку регіону можливе за умови стабілізації економіки та фінансової системи, активізації євроінтеграційних процесів в Україні, забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону та привабливих умов ведення бізнесу.

Для забезпечення постійної та ефективної горизонтальної взаємодії між заінтересованими органами виконавчої влади в процесі залучення іноземних інвестицій та супроводження інвесторів, а також з метою поширення детальної інформації щодо інвестиційних можливостей і переваг Луганського регіону у лютому 2018 року були проведені наступні заходи.

З метою створення умов для досягнення європейських стандартів якості послуг, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади Департамент виступив з ініціативою створення та впровадження системи електронного документообігу на платформі iGov для Луганської області.

2 лютого 2018 року головою Луганської обласної державної адміністрації – керівником обласної військово-цивільної адміністрації Ю.Г. Гарбузом було підписано Меморандум про співпрацю між Луганською обласною державною адміністрацією – обласною військово-цивільною адміністрацією та громадською організацією «Айгов» щодо створення системи електронного урядування та електронної демократії у Луганській області.

Підключені наступні послуги про внесення заяв:

- про наявну вільну земельну ділянку (типу GREENFIELD);
- про наявну вільну виробничу площу (типу BROWNFIELD);
- про інвестиційну пропозицію.

У березні поточного року планується тестування системи iGov в рамках пілотного проекту на базі Кременської районної державної адміністрації.

Також з метою актуалізації та доповнення електронної версії Каталогу компаній Луганської області Луганською облдержадміністрацією проводиться робота по збору анкет додаткових підприємств, діючих бізнес-об'єднань та об'єктів інфраструктури підтримки підприємств регіону. У подальшому планується переклад електронної версії каталогу на англійську мову для пошуку бізнес-партнерів для наших підприємств за кордоном та розповсюдження каталогу серед дипломатичних установ в Україні та за кордоном, торгово-промислових палат тощо.

За ініціативи Департаменту зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності у лютому 2018 року відбулися 2-х денні тренінги «Фандрайзинг та краудфандинг для реалізації бізнес-проектів» у містах Рубіжне та Северодонецьк для активних верств населення та бізнес-коло регіону за підтримки ПРООН в Україні та фінансової допомоги Уряду Японії. Участь в тренінгах у Луганській області взяли 54 особи з місцевих діючих підприємств та людей з досвідом підприємницької діяльності.

За підтримки Програми розвитку ООН в Україні продовжує роботу Агенція регіонального розвитку Луганської області, основними цілями якої є: інформаційна підтримка інвесторів; підготовка інвестиційних пропозицій та проектів; розробка проектів розвитку об'єднаних громад; супроводження проектів на всіх стадіях; фінансова підтримка суб'єктів малого та середнього бізнесу для реалізації проектів зі створення нових робочих місць.

3. Зовнішня торгівля (експорт та імпорт товарів).

За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, **оборот зовнішньої торгівлі товарами** області у 2017 році становив 507,0 млн дол. США і зменшився порівняно з 2016 роком на 30,7 %.

Обсяги експорту товарів у 2017 році становили 233,9 млн. дол. США та у порівнянні з 2016 роком зменшилися на 46,3 %.

Обсяг імпорту товарів склав 273,1 млн дол. США, що на 23,6 % менше попереднього року.

Негативне сальдо становило 39,2 млн дол. США (2016 рік сальдо позитивне – 78,3 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,86 (по Україні – 0,87).

Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 77 країн світу.

За інформацією Головного управління статистики у Луганській області, обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 118,0 млн дол. США, або 50,4 % від загального обсягу експорту.

Найбільші обсяги експортних поставок також здійснювалися до Угорщини – 9,8 % від загального обсягу експорту, Польщі – 9,5 %, Чехії – 8,7 %, Білорусі – 6,7 %, Франції – 5,7 %, Болгарії – 4,6 %, США – 2,7 %, Румунії – 2,6 %, Іспанії – 2,2 %, Німеччини та Узбекистану – по 1,8 %, Індії, Італії та Саудівської Аравії – по 1,6 %, Індонезії, Туреччини та Китаю – по 1,2 %, Словаччини – 1,0 %.

З початку 2017 року значно зменшили частку в обсязі експорту товарів області такі країни як Угорщина (з 29,5 до 9,8 %), Польща (з 17,0 до 9,5 %), Білорусі (з 9,6 до 6,7 %), Естонії (з 1,5 до 0,5 %). У той же час протягом 2017 року зросла частка таких країн як Росія (з 18,6 до 24,2 %), Чехія (з 6,2 до 8,7 %), Франції (з 3,1 до 5,7 %), Болгарії (з 2,9 до 4,6 %). Частка країн ЄС у структурі експорту товарів області зменшилася з 68,6 до 50,4 %.

Серед країн - торгових партнерів експортні поставки в порівнянні з 2016 роком найбільш зросли до таких країн, як Катар, Китай, Індонезія, Колишня Югославська Республіка Македонія, Бангладеш, Нідерланди, Іспанія, Австрія, Ізраїль, Іран, Таїланд.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 58,0 млн дол. США, або 21,2 % від загального обсягу.

Найбільші імпорتنі надходження, крім Росії, здійснювалися з Польщі – 6,8 % від загального імпорту, Німеччини – 4,5 %, Франції – 3,6 %, Білорусі – 2,2 %, Китаю – 1,8 %, Саудівської Аравії – 1,2 %, Республіки Корея та Литви – по 1,1 %, Румунії – 0,9 %.

Імпорتنі поставки порівняно з аналогічним періодом минулого року найбільш зросли з Ірландії, Литви, Молдови, Латвії, Пакистану, Ізраїлю, Болгарії, Саудівської Аравії, Казахстану, Румунії, Фінляндії, Домініканської республіки, Австрії.

Валютна виручка від експортних поставок паперу та картону у 2017 році становила 69,4 млн дол. США, або 29,7 % експорту всіх товарів, чорних металів – 46,4 млн дол. США (19,8 %), продукція хімічної промисловості – 35,4 млн дол. США (15,1 %), жири та олії тваринного або рослинного походження – 12,9 млн дол. США (5,5 %), продукти рослинного походження – 12,7 млн дол. США (5,5 %), текстильні матеріали та текстильні вироби – 12,6 млн дол. США (5,4 %), прилади та апарати оптичні, фотографічні – 15,5 млн дол. США (6,6 %), готові харчові продукти – 8,7 млн дол. США (3,7%), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 6,0 млн дол. США (2,5 %), мінеральні продукти – 5,1 млн дол. США (2,2 %), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 4,6 млн дол. США (2,0 %), засоби наземного транспорту – 2,2 млн дол. США (0,9 %).

Такий перерозподіл часток товарних груп у структурі експорту відбувся через зменшення частки чорних металів (з 73,1 % з початку 2017 року до 19,8 %), що пов'язане, насамперед, з прийняттям 15 березня 2017 року Радою національної безпеки і оборони України рішення про тимчасове припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення на Донбасі. Зазначене рішення скоротило потік товарів вказаної групи, який входив до складу регіонального експорту та виробляється ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» (підприємство перереєстроване на контрольованій частині області, а його виробничі площі знаходяться на неконтрольованій українською владою території області). Експорт чорних металів у 2017 році (в порівнянні з 2016 роком) зменшився на 84,7 %. Зазначене зменшення частки чорних металів призвело до збільшення часток продукції хімічної промисловості та паперу і картону у структурі товарного експорту області.

Також негативно на розвиток експорту впливають торговельні обмеження з боку Росії (дія ембарго щодо поставок на її ринок українських продовольчих товарів, застосування до українського експорту ввізних мит (одностороннє призупинення з боку Росії дії Угоди про вільну торгівлю СНД у двосторонніх відносинах)).

Крім цього, у товарній структурі експорту з початку 2017 року значно збільшилася частка такої продукції, як жири та олії тваринного або рослинного походження – з 0,0 % на початку року до 5,5 %, а також продукції рослинного походження з 0,6 до 5,5 %, прилади та апарати оптичні, фотографічні – з 0,3 до 6,6 %. Також відбулося менш значне зростання часток таких товарів та товарних груп, як текстильні матеріали та текстильні вироби – з 3,1 % до 5,4 %, вироби з каменю, гіпсу, цементу – з 0,6 % до 2,5 %, готові харчові продукти – з 2,2 % до 3,7 %, полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – з 0,6 % до 2,0 %.

Негативно вплинуло на розвиток експортної діяльності загальнообласна тенденція зменшення обсягів виробництва промислової продукції, падіння якої у 2017 році склало 31,0 %.

Імпортні надходження мінеральних продуктів у 2017 році становили 111,6 млн дол. США, або 40,9 % імпорту всіх товарів, продукції хімічної промисловості – 43,6 млн дол. США (15,9 %), маси з деревини – 42,4 млн дол. США (15,5 %), полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них – 31,5 млн дол. США (11,5 %), текстильні матеріали та текстильні вироби – 12,5 млн дол. США (4,6 %), засобів наземного транспорту – 7,0 млн дол. США (2,6 %), машин, обладнання та механізмів – 6,3 млн дол. США (2,3 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 4,8 млн дол. США (1,8 %), паперу та картону – 3,9 млн дол. США (1,4 %), живі тварини; продукти тваринного походження – 3,0 млн дол. США (1,1 %).

Такий перерозподіл часток товарних груп у структурі експорту відбувся через зменшення частки мінеральних продуктів (з 61,6 % з початку 2017 року до 40,9 %), що пов'язане, насамперед, з блокуванням переміщення вантажів через лінію зіткнення в області (це стосується насамперед вугілля). Імпорт мінеральних продуктів (як сировини для металургійної та машинобудівної промисловості) зменшився на 48,3 %. Таке скорочення імпорту сировини для виробництва продукції з боку підприємств області також може вказувати на негативну тенденцію до скорочення ними їх виробничих програм (зменшення обсягів виробництва промислової продукції у 2017 році склало 31,0 %), вжиття заходів з енергозбереження. Слід зауважити, що на зменшення попиту на цю групу продукції вплинуло і певне зростання ціни на енергоресурси (нафта, природний газ) з початку поточного року та восени 2017 року.

Зазначене зменшення частки чорних металів призвело до збільшення часток продукції хімічної промисловості, маси з деревини, текстильних матеріалів та текстильних виробів, полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них у структурі товарного імпорту області.

Оборот зовнішньої торгівлі послугами у 2017 році склав 65,8 млн дол. США і порівняно з 2016 роком збільшився на

0,9 %. Обсяги експорту та імпорту послуг становили відповідно 27,6 млн дол. США (зростання порівняно з 2016 роком в 2,8 рази) та 38,2 млн дол. США (зменшення на 30,9 %).

Негативне сальдо зовнішньої торгівлі послугами становило 10,6 млн дол. США (у 2016 року сальдо негативне – 45,3 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,72 (по Україні – 1,95).

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами із 85 країн світу.

До країн ЄС було експортовано 26,9 % усіх послуг, Росії – 33,6 %, Казахстану – 11,8 %, Великої Британії – 11,2 %, Узбекистану – 4,4 %, Швейцарії – 3,6 %, Білорусі – 1,6 %, Німеччини – 0,9 %.

З країн ЄС імпортовано 23,6 % усіх послуг: з Росії – 65,4 %, Німеччини – 5,5 %, Казахстану – 4,8 %, Узбекистану – 4,2 %, Естонії – 2,1 %, Словаччини – 1,5 %.

Основу структури експорту послуг області склали ділові послуги (71,5 %, основну частку становили наукові та технічні послуги), послуги, пов'язані з подорожами (4,5 %) та транспортні послуги (8,6 %).

Основу структури імпорту послуг склали послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю (55,9 %), послуги, пов'язані з подорожами (14,3 %), послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги (12,6 %), ділові послуги (12,5 %), транспортні послуги (3,8 %), професійні та консалтингові послуги – 2,1 %.

З огляду на нинішні складні економічні умови, облдержадміністрацією здійснюється низка заходів щодо розвитку зовнішньоекономічної діяльності:

- залучення суб'єктів малого та середнього бізнесу до експортної діяльності;

- проведення інформаційної підтримки бізнес кіл щодо умов виходу на зовнішні ринки, пошуку торговельних партнерів, участі у навчальних заходах;

- надання допомоги місцевим виробникам у пошуку міжнародних бізнес партнерів, у тому числі шляхом участі у виставкових заходах, форумах тощо;

- інформування місцевих бізнес-кіл про комерційні пропозиції закордонних партнерів, можливості участі у міжнародних закупівлях.

Протягом січня-лютого 2018 року суб'єкти господарювання області поінформовано про:

- 1 загальноукраїнський та 15 міжнародних виставкових заходів у 14 країнах світу (Литва, Італія, Сенегал, Білорусь, Боснія і Герцеговина, Нігерія, Катар, Румунія, Чехія, ОАЕ, Франція, Польща, Китай, Азербайджан);

- 6 форумів, у тому числі 1 міжнародний (США), 1 бізнес-фестиваль (Велика Британія), 2 бізнес-місії (Албанія, Канада);

- 3 бізнес-презентації, у тому числі 2 – міжнародні (Пакистан), 8 навчальних заходів та ділових поїздок (Швеція, ОАЕ, Німеччина);

- 6 комерційних пропозицій компаній з 5 країн світу (Канада, Катар, Китай, Ізраїль, Саудівська Аравія);

– 7 міжнародних тендерів у 4 країнах (Туркменістан, Киргизстан, Боснія та Герцеговина, Йорданія).

Крім цього підготовлено 4 випуски «Щотижневика експортера» та 1 випуск «Довідника експортера», які направлено 96 підприємствам-експортерам та потенційним експортерам області.

4. Внутрішній ринок (внутрішня торгівля, цінова ситуація).

Оборот роздрібною торгівлі (до якого включено роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках та фізичними особами-підприємцями) у січні 2018 року склав 524,5 млн грн, що у порівняних цінах становить 108,6 % до січня 2017 року.

Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, що здійснюють діяльність із роздрібною торгівлі, у січні 2018 року становив 270,7 млн грн, що у порівняних цінах становить 101,8 % до січня 2017 року.

Індекс споживчих цін на споживчому ринку Луганської області у січні 2018 року до грудня попереднього року становив 101,3 %, що менше загальнодержавного індексу на 0,2 в. п. (по Україні – 101,5 %).

За даними, оприлюдненими Головним управлінням статистики у Луганській області, у січні 2018 року ціни на споживчому ринку на продукти харчування та безалкогольні напої, в порівнянні з груднем попереднього року, зросли на 1,8 %.

При цьому на 1,9 % зросли ціни на продукти харчування та безалкогольні напої – на 0,4 %.

Найбільше (на 9,9 % та 4,7 %) подорожчали овочі та фрукти.

На 3,2 % зросли в ціні яйця курячі, на 1,6 % – хліб і хлібопродукти, на 1,4 % – молоко, на 1,1 % – олія соняшникова, на 0,8 % – м'ясо та м'ясопродукти, на 0,6 % – макаронні вироби, на 0,6 % – риба та рибопродукти, на 0,6 % – масло вершкове, на 0,5 % – сир і м'який сир (творог).

Водночас на 2,5 % подешевшав цукор.

Ціни на алкогольні напої та тютюнові вироби зросли на 1,2 %.

Ціни на одяг і взуття знизилися на 0,9 %, у тому числі одяг – на 0,7 %, взуття – на 1,2 %.

Незмінними у січні поточного року залишилися ціни (тарифи) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива.

Підвищення цін на транспорт у цілому на 2,2 % спричинено подорожчанням палива і мастила на 3,8 % та транспортних послуг – на 1,3 % (до зростання транспортних послуг призвело подорожчання проїзду в автодорожньому (на 1,4 %) та залізничному (на 0,6 %) пасажирському транспорті).

На 3,4 % подорожчали послуги зв'язку, на 0,3 % – відпочинок і культура, на 0,3 % – різні товари та послуги, на 0,1 % – послуги ресторанів та готелів.

У сфері охорони здоров'я ціни зросли на 0,4 %, при цьому амбулаторні послуги – на 0,5 %, фармацевтична продукція, медичні товари та обладнання – на 0,4 %.

Цінова ситуація на ринку палива.

За даними моніторингу споживчих цін на соціально значущі товари у січні 2018 року середня роздрібна ціна на бензин марки А-95 становила 29,43 грн/л (середня по Україні – 29,43 грн/л) і збільшилася порівняно з груднем 2017 року на 3,6 % (по Україні – на 4,6 %).

Дизельне паливо у січні 2018 року коштувало 27,34 грн/л (по Україні – 27,03 грн/л) та порівняно з груднем 2017 року подорожчало на 4,3 % (по Україні – на 4,8 %).

Зростання цін на паливо у цей період обумовлено підвищенням цін на нафту та зміною курсу валют (акцизи на паливо встановлено в євро).

У IV кварталі 2017 року **обсяг послуг**, реалізованих споживачам підприємствами сфери послуг, у ринкових цінах становив 1058,1 млн грн (за IV квартал 2016 року – 898,1 млн грн). У структурі обсягу реалізованих послуг найбільшу питому вагу мали послуги телекомунікацій (електрозв'язку) (45,8 %), діяльності у сферах архітектури та інжинірингу, надання послуг технічного консультування (19,3 %), складського господарства та допоміжної діяльності у сфері транспорту (7,3 %), послуги вантажного автомобільного транспорту та перевезення речей (5,5 %).

Обсяг послуг, реалізованих населенню, становив 483,3 млн грн (за IV квартал 2016 року – 429,8 млн грн). Частка послуг, які були реалізовані населенню із загального обсягу послуг, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, зменшилася на 2,1 в. п. та становить 45,7 %.

Основними причинами подорожчання товарів є:

- скасування державного регулювання цін на окремі види товари;
- постійне удорожчання паливно-мастильних матеріалів, що призводить до збільшення витрат на логістику (значна віддаленість Луганської області від центральних регіонів України);
- зменшення виробництва м'яса на внутрішньому ринку при збільшенні обсягів експорту продукції;
- сезонні коливання цін на сільськогосподарську продукцію.

Для залучення на споживчий ринок області додаткових ресурсів продовольчої продукції, більш повного та різноманітного його насичення і задоволення потреб споживачів сільськогосподарською продукцією та продуктами її переробки, іншими продуктами харчування проводяться ярмарки за участю безпосередніх місцевих товаровиробників.

Так, у районах і містах області у січні 2018 року було проведено 67 продовольчих ярмарок, на яких реалізовано 0,3 тис. тонн продукції місцевих сільгоспвиробників на суму 5,4 млн грн.

З метою відстеження та аналізу цінової ситуації на продовольчому ринку області проводиться щодакдний моніторинг середніх рівнів цін на продовольчих ринках та підприємствах торгівлі на основні продовольчі товари на території області, підконтрольній українській владі, зокрема на хліб та хлібобулочні вироби, молоко, крупи, яйця курячі, овочі тощо (за оперативними даними міських рад міст обласного значення та райдержадміністрацій).